

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 25. De quæstionibus, quæ mouentur circa obligationem legis
pœnalis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

turi, significando rei præteritionem. Atque hæc summa est doctrinæ, quam sumptam ex Felino ad cap. Thodolphus De rescriptis, & ex Tiraquello ad legem, Si vnquam De reuocatis donationibus, Alphonfus ipse tribus capitibus satis prolixè persequitur de ratione cognoscendi, sitne lex pœnalis latæ an ferendæ sententiæ.

CAPVT XXV.

De modo interpretandi legem pœnalem.

SVMMARIVM.

- 260 Quomodo interpretanda sit lex pœnalis.
 261 Documenta obseruanda in interpretatione legis pœnalis.
 262 De eo, quod non sit interpretatio extendenda extra casum in ea expressum.
 263 Attendenda quoad verba, in legis pœnalis interpretatione.
 264 Attendenda quoad personas, quibus pœna imponitur.
 265 Attendenda quoad actionem, propter quam imponitur.

260. **S**ic interpretanda est lex pœnalis, vt pœnæ restringantur potius quam amplientur, iuxta legem Si Præses, & legem De interpretatione ff. De pœnis, & 15. regulam iuris in 6. Olla restringi, & fauores conuenit ampliari: nisi quod interdum in Reip. vel animarum fauorem, oporteat ampliari potius quam restringi: ex Panor. ad ca. Ex tenore, Qui filij legitimi, n. 6. (de quo Sylu. in verbo Lex q. 19. sique lex duos admittat sensus, eligendus est benignior, iuxta reg. 49. iuris in 6. In pœnis benignior est interpretatio faciendæ: atque adeo, quod ibidem notat Glossa: quando pœna per legem imposita potest indifferenter intelligi de temporali, aut de perpetua, interpretanda est de temporali.

Documenta obseruanda in interpretatione legis pœnalis.

SECTIO PRIOR.

261. **C**irca hæc autem Alphonfus in li. priore ca. 7. tria documenta obseruanda esse tradit. Primum est. Vbi nulla haberi potest iusta dubitatio de legis intelligentia; non esse vim verbis ipsius faciendam, vt ea cogantur sensum habere benigniorem, quam verè habeant.

Secundum est. Vt ea quæ generaliter & indistinctè dicta sunt, non restringantur ad specialem aliquem intellectum pro benigniore interpretatione faciendâ, duobus casibus. Vnus est, si forte sit alia lex quæ talem restrictionem faciat. Cum enim generi per speciem derogetur, vt habet 34. regula iuris in 6. lex quæ generaliter & indistinctè loquitur, necessarid restringenda est, iuxta dispositionem alterius legis specialis, quæ in particulari & distinctè loquitur. Exemplum sumi potest ex cap. Quia periculosum De sententia excommunicat. in 6. quo statuitur, Episcopos & alios Superiores Prælatos nunquam incurtere in sententiam suspensionis & interdicti, in qua de ipsis non fit expressa mentio. Per tale statutum enim interpretanda est lex generaliter indistinctèque imponens suspensionem vel interdictum: vt in ea minime comprehendantur Episcopi & alii Prælati superiores.

Alter casus est. Si ex illa indistincta generalitate, iniquitas aut absurditas aliqua sequatur. Nam ad eam vitandam, generalis illa & indistincta locutio, restringenda est ad specialem aliquem & distinctum intellectum. Sic enim quod habetur ex cap. Ecclesiis De consecr. dist. 1. & in ca. Si Ecclesia De consecrat. Ecclesiæ & altaribus: per quodcumque semen emissum pollui Ecclesiam: ad vitandam in eo absurditatem, interpretatione restringi solet ad solam illam humani seminis emissionem, quæ fit cum peccato, aut cum aliqua loci facti irreuerentia. Si enim verba generaliter vt sonant acciperentur, dicendum esset Ecclesiam pollui emissionem seminis facta in fomno, quod absurdum est, cum opus illud arbitrij libertate careat; ita vt non sit maior ratio illi tribuendi talem effectum, quam commixtioni bestiarum; præsertim cum citati canones loquantur generaliter & indistinctè de effusione seminis.

Valerij Tom. I. Pars III.

Tertium documentum est. Legem pœnalem nunquam esse extendendam ultra crimen, propter quod imponitur, aut personam cui imponitur; omnino extra casum in ea expressum: etiam si in aliis casibus, eadem quæ in illo inueniretur ratio. Hoc sumptum est ex cap. Pœnæ, De pœnit. dist. 1. Cuius verba sunt. Pœnæ legum interpretatione molliendæ sunt potius, quam nimis exacerbandæ; ideoque proprium casum non excedunt. Alphonfus causam talis documenti reddit, quod lex moralis pendeat quidem omnino ex sua ratione, seu ex fine cuius gratia fertur, ideoque in ea valet argumentum ab identitate rationis: non tamen lex pœnalis, præcipuè penderet ex legislatoris voluntate; vt ex eo patet, quod et si recta ratio diceret ac conuincat crimina debere puniri; non conuincit tamen tale, vel tale crimen, hæc vel illa speciali pœna esse puniendum; sed id penderet ex sola legislatoris voluntate, quæ fundetur quidem in aliqua congruenti ratione; non tamen necessarid suadente talem pœnam potius, quam aliam esse pro tali crimine statuendam.

Vnde consequens est, non posse concludi, in aliquo casu certam pœnam ideo incurri; quod incurratur in alio, cuius est eadem ratio, nisi constet de legislatoris voluntate imponendi tam in vno quam in altero casu.

Consequens etiam est, in pœnis non valere argumentum à simili quale est illud: Bis baptizatus, est irregularis. Ergo & bis confirmatus. Quia quamuis Sacramentum Confirmationis penitendæ ac Baptismi, characterem imprimat; nec sine sacrilegio iterari possit: tamen ob iterationem Baptismi imposita est à iure irregularitas, non ob iterationem confirmationis; & irregularitas incurritur tantum in casibus iure expressis, ex cap. Is qui De sententia excommunicat. in Sexto.

Consequens est tertid, non valere argumentum à maiori: vt legendo librum hæretici incurritur excommunicatio. Ergo multo magis incurretur audiendo hæretici concionem. Non enim valet consecutio, etiam si periculosus sit audire concionem hæretici, quam librum ipsum legere: quia pœnæ impositæ hominum voluntate, non sunt extra suum casum extendendæ. Idem iudicium est, si quis argumentetur: Sacerdos in excommunicationem incurrit audiendo ius civile. Ergo & illud docendo: non enim valet cōsecutio: quia ius in c. finali Ne Clerici vel Monachi, tantum audiendi, non autem docenti eam pœnam imponit.

Attendenda in legis pœnalis interpretatione.

SECTIO POSTERIOR.

263. **A**ddi potest quartum documentum: quod cum in legis pœnalis interpretatione hæc potissimum consideranda occurrant; verba legis, persona cui pœna imponitur; & actio propter quam imponitur. Illud in verbis attendendum esse, vt non admittatur legis interpretatio, quæ sit illis aperte contraria: deinde vt ea sumantur in propria sua significatione. Sic quia hæreticus non dicitur propriè is qui respicit ab hæresi, lex quæ decernit filios hæreticorum esse irregulares, non est interpretatione extendenda ad eos quorum parentes ante mortem resipuerunt & Catholici vitam finierunt. Similiter clausula Bullæ Cœnæ Domini, per quam excommunicantur fautores hæreticorum, non est interpretatione extendenda ad eos qui illis, non tanquam hæreticis, sed tanquam amicis, aut sanguine iunctis fauent, sine præiudicio vllæ fidei, vel Religionis Catholice.

264. In personis autem attendendum esse, vt cum lex imponit pœnam aliquid facientibus, non extendatur ad eos qui præceperunt, vel dederunt consilium, aut præbuerunt fauorem vel auxilium, antequam res fieret: quia præcipientes, consulentes & cæteri, non sunt propriè & verè facientes. Cum enim præceptum, consilium, & fauor, & auxilium præcedant factum, patet ea esse ab hoc diuersa, cum nihil possit præcedere seipsum.

Ne igitur, quod regula iuris vetat, ampliemus pœnam legis punientis aliquid facientem, non debemus eam ita interpretari vt comprehendat præcipientes, consulentes, fauorem vel auxilium præbentes. Hanc rationem Nauar. in Enchir. cap. 27. nūm. 51. adferens, exceptionem addit: iniquis nihilominus extensionem eam debere fieri, cum præcipientes consulentes & alii, voluntate legislatoria facientibus æquantur in

Aaa 3

pcc.

Pœna, siue expressè siue tacitè: atque expressè, siue in eadem, siue in diuersa lege. In eadem quidem, vt cum in Bulla Cœnæ Domini excommunicantur hæretici & ipsorum fautores. In diuersa verò, vt cum in cap. Nuper De sententia excommunicat. statuitur in sententiam excommunicationis incurrere non modo eum qui patrat crimen propter quod imposita est: sed eum etiam, qui excommunicato in eo ipso crimine auxilium aut fauorem impendit. Tacitè autem cum frustratoria, & inanis esset sententia, nisi tali ratione extendere tur: vt cum in cap. Ita quorundam De Iudæis, excommunicantur deferentes arma ad Saracenos: nisi interpretatione pœna extendere tur ad eos qui deferri præcipiunt, talis lex frustra esset: quia idem incommodum est, siue quis per se deferat, siue per alium mittat.

265. In actionibus denique attendendum esse, quod quantumuis lex pœnalis latam sententiam contineat, nunquam tamen in illius pœnam is incurrat, qui non consummaverit, etiamsi obauerit, actionem: eam propter quam pœna imposita est ipsa lege: sicque non incidit in excommunicationem impositam à lege, qui etiamsi conetur facere illud propter quod imposita est: nisi id ipsum reuera peccerit: vt nisi læserit vel aliud eiusmodi fecerit, quantumuis ipso conatu grauius peccarit. Ita ex Panormitano, Decio & Ioanne Andrea annotat Alphonsus in lib. posteriori De lege pœnali sub finem 7. capituli. Confirmatur verò, per illud quod pœnæ sint interpretatione restringendæ ex 15. reg. iuris in 6.

CAPVT XXVI.

De questionibus que mouentur circa obligationem legis pœnalis.

SUMMARIUM.

- 266 Diuersa sententia de legis pœnalis obligatione ad culpam.
 267 Probabilior sententia est mixtam obligare, non item purè pœnalem.
 268 Obiectio in contrarium, cum solutione.
 269 Lex purè pœnalis, moralis superaddita, non tollit illius obligationem ad culpam, nisi alia sit legislatoris intentio.
 270 Pœnam legis incurrunt ignorantes eam inuincibiliter, cum ignorantia non obstante, causa ob quam imponitur viget.
 271 Ignorantia excusans aliquem à peccato, simul excusat à pœna propter illud imposita.
 272 Quod interdum fallit in foro externo, vt & in interno: de que in aduertentia inuincibili qua excusatur is etiam qui scit legem.
 273 Pœna legis humane inuincibiliter ignorata non incurritur, etiamsi illud propter quod imposita est, malum esse cognoscatur.
 274 Ignorantia vincibilis pœna per legem humanam statuta, non excusat ab ea.
 275 Exceptio est, cum imponitur scienter facienti aut præsumenti. Et quid tenendum de pœna, si culpa sit venialis.
 276 Quædam certa de difficultate. An lex pœnalis obliget ad pœnam subeundam ante iudicis sententiam.
 277 De lege pœnali humana, qua diuinam includit quid sit tenendum: ac de differentia inter humanas pœnas.
 278 Lex pœnalis vis ea est, vt obligare possit non expectata iudicis sententia.
 279 Pœna per legem imposita ipso facto vel iure: si de iis sint, que suam executionem secum trahant, incurruntur non expectata iudicis sententia.
 280 Exceptio in inhabilitate ex infamia.
 281 Lex imponens pœnam, vt conditionem vel modum rei tradita, obligat in conscientia ante iudicis sententiam.
 282 Ad pœnam testamentariam is cui imponitur tenetur ante iudicis sententiam: quod idem iudicandum est de imposita collegialibus à fundatore collegij: & de imposita Magistratibus à Principe, dante ipsi stipendium.
 283 Quid sit tenendum de pœna conuentionis, addita contractui.
 284 Lex pœnalis obligatio, cum ipso iure vel facto imponit pœnam, que executionem requirit.
 285 Vt liget in conscientia exigit sententiam iudicis.
 286 Cur quædam pœna ipso iure vel facto imposita, sententiam iudicis requirant, non item alia.
 287 Pœnam à lege ipso facto impositam, non tenetur quis etiam post

iudicis sententiam exequi in seipsum, sed tantum pati executionem.

288 Quando teneatur quis præcipiente Iudice pœnam in se exequi.

289 De alienationibus bonorum factis postquam commissum est crimen, propter quod lex criminosa priuat illis ipso facto.

290 An cum crimen sic notum est, vt nulla tergiversatione celari possit, ad pœna executionem sententia iudicis requiratur.

291 An iure ipso priuatus beneficio, possit illud retinere donec condemnetur in iudicio.

292 Gestæ pereum, qui est officio priuatus ipso facto: quantum teneant.

293 Ad quid teneatur reus, qui suum crimen negans in iudicio, pœnam euasit.

294 An ad aliquam restitutionem teneantur, qui cum debeant curare executionem pœnae in criminoso, non faciunt.

QUESTIO I.

An aliquis sit legis pœnalis obligatio ad culpam.

DE hac re, quem Azor tractat in 1. part. sua summa lib. 5. cap. 6. quest. 4. tres sunt sententia. Prima, vt videtur Nauarri in Enchir. cap. 23. num. 56. nullam pœnalem legem etiam mixtam obligare ad culpam, nisi aliunde de legislatoris intentione obligandi, constet. Secunda est, Syluestri in verbo Inobedientia sub finem & Soti in 1. De iust. & iure quest. 6. artic. 5. non modo mixtam, sed etiam purè pœnalem obligare ad culpam. Tertia est, Henrici in quodlibeto 3. quest. 22. cuius prædicti auctores meminerunt, & Angeli in verbo Inobedientia sub finem, Driedonis de libertat. Christiana in Codice meo pagina 171. Alphonsi à Castro in lib. priore de lege pœnali cap. 8. & 9. quibus assentiri videtur Couarr. ad regulam Peccatum part. 2. §. 5. nu. 4. mixtam quidem, seu quæ aliquid facere vel omittere præcipit aut prohibet; & insuper imponit pœnam contraueniendi, obligare & ad pœnâ & ad culpam; purè pœnalem verò quæ pœnam imponit absque aliqua præceptione vel prohibitione, vt dicitur Qui hoc fecerit vel omiserit decem aureos soluat, non obligare ad culpam, sed tantum ad pœnam: nisi aliunde constet intentionem legislatoris esse ad vtramque simul obligare: vt constare potest vel expressè declaratione ipsius, vel ex rationabili præsumptione, de qua paulo post.

Hæc sententia probabilior videtur. Nam aduersus primam, siue ea sit Nauarri siue non; legem mixtam obligare ad culpam patet: quia pœna non tollit rationem præcepti vel prohibitionis; sed potius virtutem eius corroborat. Lex ergo mixta, cum verum præceptum vel prohibitionem contineat, etiam si pœnam contraueniendi imponat, verè obligat ad culpam. Nec est quod quis respondeat, ex intentione legislatoris eam non obligare: quando quidem nihil est vnde possimus de tali intentione præsumere: quia verba legis mixtæ præceptiua sunt, ac feruntur non solum in pœnam, sed etiam in actum qui præcipitur vel prohibetur. Quare meritò ex illis de intentione legislatoris præsumitur: quod ea fuerit, vt imponendi pœnam: sic & præcipiendi vel prohibendi actum. Vbi verò est iustum Superioris præceptum vel prohibitio, ibi iure naturali & diuino obligatio est ad culpam; prout ante ostendimus in præcedent. cap. 18. questio. 2.

Aduersus Syluestrum autem & Sotum, quod lex purè pœnalis de se non obliget ad culpam, probatur: quia talis obligatio imponitur per præceptum vel prohibitionem. Lex autem purè pœnalis ex vi verborum ipsius, nec præcipit, nec prohibet; sed tantum pœnam imponit ac definit sique aliquid quando ex qualitate rei ob quam imponit pœnam, obligare censetur ad culpam; id fit quia præsumitur in legislatore præcipiendi voluntas, quantumuis verba illam non satis exprimant, Quæ præsumptio ex Alphonso & Couarr. locis cit. meritò fit, quando res illa in quam lex pœnalis cadit, vel est actus perniciosus ei. Reip. cuius curam legislator getit: vel certè est aliquid multum conduens ad commune bonum iudicio legislatoris. Cuius iudicij sufficiens signum censeri potest grauitas pœnæ, quam sua lege ipse imponit: vt si sit pœna mortis, vel exilij, vel amissionis bonorum omnium, vel aliud simile.

Quod